

(Ne)Záujem o veľké senáty na Slovensku?

JANA MATEJOVÁ*

(Not)Interested in Grand Chambers in Slovakia?

Summary: The author deals with the Grand Chambers of the Supreme Court of the Slovak Republic and the newly established Supreme Administrative Court of the Slovak Republic. The author also defines their common features and contrasts, and points out the relevant differences in the legislation of grand chambers of supreme courts of the Czech Republic. The initial enthusiasm for the establishment of grand chambers in the Slovak Republic was replaced by a far different reality – a simple, clear, and quick unification of inconsistent case law did not take place. The grand chambers have been accompanied by scepticism and disinterest since the very beginning. The reasons are not easy to find, nevertheless the author tries to do so in the article through the characteristics of grand chambers and the basic principles of their operation proposed by Ondřej Kadlec.

Key words: Grand chamber, the Supreme Court of the Slovak Republic, the Supreme Administrative Court of the Slovak Republic, comparison of Slovak and Czech Legislation of grand chambers

S účinnosťou od 1. júla 2016 bol na Najvyššom súde Slovenskej republiky („NS SR“) zavedený inštitút tzv. veľkého senátu („VS“) za účelom zjednocovania rozhodovacej činnosti.¹ Zriadený bol na správnom, občiansko-právnom a obchodnoprávnom kolégiu NS SR. Bez VS tak ostalo iba trestnoprávne kolégium.² Inšpiráciou pre jeho zavedenie boli aj skúsenosti z Českej republiky.³ S účinnosťou od 1. januára 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky („NSS SR“) a zároveň prišlo k zrušeniu správneho kolégia v rámci NS SR. NSS SR začal svoju činnosť dňa 1. augusta 2020.⁴

Na začiatku príspevku sa pokúsím veľké senáty NS SR a NSS SR popísať obdobným spôsobom, akým O. Kadlec pristupoval k jednotlivým VS v ČR, tj. prostredníctvom kľúčových inštitucionálnych charakteristík súdnych telies určujúcich ich rolu v systéme. Popíšem, ako sú VS zostavované, akým spôsobom sa vyberajú prípady do VS, ako vzniká rozhodnutie VS, ako vyzerá a čo sa s ním deje a aký má následný vplyv. Pri tom sa budem snažiť zdôrazniť najmä špecifiká slovenskej právnej úpravy VS v porovnaní s úpravou

v ČR. Ambíciou príspevku nie je ísť do podrobností a hĺbky, aká sa podarila autorovi v knihe. Naopak, s ohľadom na rozsah príspevku pôjde o stručnejšie zhodnotenie, a to aj vďaka využitiu teoretických úvah publikovaných v knihe, ktoré tak nie potrebné opakovať, ale dávajú priestor sa zamerať na praktické zhodnotenie a závery ohľadne VS v podmienkach SR.

Následne sa na takto opísané VS prostredníctvom ich kľúčových vlastností pokúsím aplikovať aj modely a východiskové zásady vymedzené O. Kadlecom, a to za účelom zistenia, či sú vhodné a použiteľné aj pre účely slovenských VS.

Vo viacerých aspektoch sa slovenské VS líšia od tých českých, pričom práve tieto odlišnosti môžu mať zásadný vplyv na ich úlohu v rozhodovaní slovenských vrcholných súdov a tiež odkrývajú možné dôvody (ne)záujmu o tento inštitút v podmienkach SR.

Veľké senáty NS SR a NSS SR

NS SR je vrcholný súdny orgán vo veciach patriacich do právomoci súdov v občianskom,

* Autorka pôsobí ako asistentka sudce Najvyššieho správneho soudu Slovenské republiky a externí doktorandka na katedre správneho a environmentálneho práva PF UK v Bratislave.

1 Ust. § 48 Civilného sporového poriadku („CSP“) a § 22 a § 466 Správneho súdneho poriadku („SSP“). Je prekvapivé, že v súvislosti so zavedením VS nebol vôbec zmenený Rokovací poriadok NS SR.

Rovnako ako v ČR aj v SR funguje plénum ako VS Ústavného súdu SR. S ohľadom na rozsah sa v príspevku obmedzím iba na VS zriadený na NS SR a NSS SR.

2 Keďže zmeny súviseli s rekodifikáciou súkromného práva – CSP, SSP a CMP (Civilný mimosporový poriadok), nahradili starý Občiansky súdny poriadok.

3 Ako uviedol zákonodarca v dôvodových správach k CSP a SSP.

4 Dovedy vykonávalo jeho pôsobnosť správne kolégium NS SR.

Pre viac informácií ohľadne NSS SR vid' ŠKROBÁK, J. *Najvyšší správny súd (takmer) realitou*. COMENIUS odborný blog, <https://comeniusblog.flaw.uniba.sk/2020/12/11/najvyssi-spravny-sud-takmer-realitou/>

obchodnom a trestnom konaní a NSS SR v správnom konaní.⁵ Ich úlohou je dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, čo dosahujú predovšetkým vlastnou rozhodovacou činnosťou a tým, že prijímajú stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a zvereňujú právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu v zbierkach.⁶

Čo sa vnútornej organizácie súdov týka, sudcovia sa organizujú v rámci pléna, kolégií (na NSS SR v súčasnosti nie sú žiadne zriadené), súdnych oddelení a senátov. Na NS SR sú zriadené tri kolégiá – občianskoprávne (28 sudcov), trestnoprávne (15 sudcov) a obchodnoprávne (13 sudcov).⁷ Do začatia činnosti NSS SR bolo súčasťou NS SR aj štvrté kolégium – správne. Špecializácia senátov existovala iba na správnom kolégiu a rovnako sa premietla aj do fungovania NSS SR – dva senáty sú špecializované na sociálne veci, ďalšie dva na veci cudzinecké a zvyšné tri senáty najmä na veci finančné, hospodársku súťaž a ďalšie vymedzené veci.

Rovnako ako v ČR, aj v slovenskom právnom poriadku sa zákonodarca rozhodol ponechať inštitút zjednocujúcich stanovísk, a to aj po zriadení VS.⁸ Stanovisko môže vydať plénum súdu alebo kolégiá. Kolégiá môžu prijať stanovisko ak došlo k rozdielnemu výkladu v rozhodnutiach veľkého senátu alebo malých senátov alebo v rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa. V oboch prípadoch je stanovisko kolégia pre členov kolégia záväzné.⁹ Záleží tak na jednotlivých kolégiách NS SR a NSS SR, aký postoj k prijímaniu zjednocujúcich stanovísk majú a ako často budú tento inštitút v praxi využívať. Po zriadení VS prišlo k prijatiu už troch stanovísk správneho kolégia NS SR.

Na rozdiel od ČR (kde sa VS oboch najvyšších súdov od seba navzájom vo viacerých smeroch veľmi líšia) pristúpil zákonodarca v SR k takmer totožnej právnej úprave všetkých VS.

Všetky VS mali donedávna totožný spôsob zloženia – predsedom VS bol vždy predseda kolégia a ostatnými členmi boli sudcovia

malého senátu, ktorý vec postúpil (tzv. dočasní členovia) a traja sudcovia určení rozvrhom práce (tzv. stáli členovia). V súvislosti so začatím fungovania NSS SR prišlo k malej zmene právnej úpravy a predsedom VS nie je automaticky predseda NSS SR, ale je ním predseda senátu určený rozvrhom práce.¹⁰ Doposiaľ však nikde nie je uvedené, ako má prebiehať výber stálych sudcov, čo musia spĺňať ani kto ich vyberá, resp. či je to na ich vlastnú žiadosť – zostáva to tak na uvážení funkcionárov súdu. Každý rok sa tak teoreticky môže zloženie stálych sudcov obmieňať. Zatiaľ bolo zloženie všetkých VS v zmysle ich stálych členov viac-menej stabilné. Najväčšia zmena v zložení postihla v tomto roku veľký senát v správnych veciach práve z dôvodu vzniku NSS SR.

Koncepcia je tak úplne odlišná od VS v ČR a podľa dôvodových správ k CSP a SSP práve negatívne skúsenosti z ČR boli inšpiráciou k zvolenému spôsobu kreovania VS – s cieľom zabrániť tomu, aby sa postupujúci senát neodôvodnene vyhýbal vybavovaniu vecí, keďže členovia tohto senátu sú vždy súčasťou VS.

Takmer totožná je aj právna úprava kritérií výberu prípadov idúcich do slovenských VS – ak malý senát dospeje k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v inom rozhodnutí NS SR, vec postúpi na rozhodnutie VS.¹¹ Rovnako postupuje, ak sa chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí VS.¹² Pôsobnosť VS v správnych veciach je ešte širšia – v rámci správneho súdnictva totiž VS pôsobí navyše aj za účelom zjednocovania rozhodovacej činnosti správnych súdov a orgánov verejnej správy. Malý senát má povinnosť (na rozdiel od ČR, kde ide iba o možnosť¹³) vec postúpiť VS, aj ak dospel opätovne k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru orgánu verejnej správy o tej istej právnej otázke. V praxi zatiaľ k takémuto postúpeniu na VS neprišlo.¹⁴

Ďalšie špecifikum správneho súdnictva (a to aj v porovnaní s ČR) predstavuje oprávnenie generálneho prokurátora („GP“) podať proti rozhodnutiu správneho súdu kasačnú sťažnosť a možnosť navrhnúť, aby o nej

⁵ NSS SR rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy, o rozpustení alebo pozastavení činnosti politickej strany alebo politického hnutia a o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov a aj iných osôb, ak tak ustanoví zákon. (čl. 142 ods. 2 Ústavy SR).

⁶ Ust. § 8 ods. 3 a § 8a ods. 4 zákona o súdoch.

⁷ K významnému navýšeniu počtu sudcov občianskoprávneho kolégia viedol vznik NSS SR – sudcovia, ktorí sa nestali jeho súčasťou, zostali na NS SR, pričom väčšina z nich zamierila práve na toto kolégium.

⁸ Bližšie vid'. MATEJOVÁ, J. Zmysel ďalšej existencie zjednocujúcich stanovísk a všeobecne k nástrojom zjednocovania judikatúry. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2020, č. 6, str. 29–36.

⁹ Ust. § 20 ods. 1 písm. b) a § 21 ods. 3 písm. a) a b) zákona o súdoch.

¹⁰ Ust. § 48 ods. 2 CSP a § 22 ods. 2 SSP.

¹¹ Ust. § 48 ods. 1 CSP a § 22 ods. 1 písm. a) SSP.

¹² Ust. § 48 ods. 3 CSP a § 466 ods. 3 SSP.

¹³ Ust. § 18 ods. 1 SRS.

¹⁴ Ust. § 22 ods. 1 písm. b) SSP.

rozhodol VS.¹⁵ Takýto návrh môže podať z dvoch dôvodov – buď rozdielnej rozhodovacej činnosti správnych súdov, alebo pretrvávajúcej odlišnosti rozhodovania správnych súdov a orgánov verejnej správy. Malý senát na základe tohto návrhu vec VS predloží (VS tak aj v tomto prípade aktivuje príslušný malý senát).¹⁶ Má ísť o praktické vyjadrenie princípu funkčnej súvislosti dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy (tzv. netrestný dozor prokuratúry) a správneho súdnictva.¹⁷ Ako uviedol Marián Fečík, bývalý prokurátor netrestného odboru, v súčasnosti sudca NSS SR: „Oproti terajšiemu oprávneniu generálneho prokurátora podať najvyššiemu súdu podnet na zaujatie stanoviska ... je možnosť iniciovať rozhodovanie veľkého senátu, výhodnejšia v tom, že rozhodnutie veľkého senátu sa bude týkať veci samej (živej veci)...“¹⁸. V praxi zatiaľ k takémuto postúpeniu na VS neprišlo, v budúcnosti tak môže byť ešte zaujímavé, či malé senáty budú veci do VS postupovať v takomto prípade automaticky alebo budú dôvody GP preskúmať a prípadné postúpenie bude tak záležať na ich vyhodnotení uvedených dôvodov. Pre porovnanie, aktiváciu VS občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia nemôže GP ovplyvniť, VS si „iba“ povinne vyžiada stanovisko GP pred rozhodnutím vo veci.¹⁹

Nikto iný ako malý senát, ktorému je vec pridelená, tak nemôže VS aktivovať. Sám VS má v tomto prípade iba „pasívnu úlohu prijímateľa“, avšak skúma podmienky na postúpenie veci do VS a v prípade ich nesplnenia má vec bez vecného posúdenia malému senátu vrátiť.²⁰

S ohľadom na existujúcu (aj keď skromnú) judikatúru sa dá zhrnúť, že postupovanie vecí VS

- nezávisí na (ne)aktivite strán sporu,
- nezávisí na úvahe malých senátov,
- nejde ani o bezpodmienečnú povinnosť vec postúpiť,

- v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok však má malý senát povinnosť vec VS postúpiť,
- dovolateľ / sťažovateľ má (pri splnení zákonných podmienok) subjektívne právo na rozhodnutie veľkým senátom,²¹
- ak malý senát vec nepostúpi, aj keď podľa zákona mal, ide o porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR – t. j. ide o pochybenie, ktoré má aj ústavnoprávny rozmer,
- z povinnosti postúpiť existujú výnimky.

Postupovanie vecí VS by sa tak dalo charakterizovať ako povinné, ale s judikatúrou ustálenými výnimkami, ktoré sa budú pravdepodobne do budúcnosti ešte rozširovať – doposiaľ boli ustálené nasledovné:

- a) obsolentné právne názory,
- b) existencia rozhodnutia VS a
- c) existencia ustálenej rozhodovacej praxe NS SR.²²

Výrazné obmedzenie týkajúce sa možného postupovania vecí VS nastalo ešte pred samotným prijatím CSP (týka sa tak len VS občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia). Z návrhu zákona bola vypustená možnosť podania dovolania v prípade, ak mala byť dovolacím súdom vyriešená právna otázka posúdená inak (v ČR je uvedená možnosť v § 237 OSŘ).²³ Malý senát občianskoprávneho kolégia sa to pokúsil „obísť“ cez extenzívny výklad iného dovolacieho dôvodu, avšak VS sa s jeho názorom nestotožnil a vec mu vrátil.²⁴ Dovolaciu súdu tak ostali pri snahe o prekonanie vlastnej judikatúry výrazne obmedzené možnosti – aj keby vedel o nesprávnosti svojej doterajšej judikatúry, zmeniť ju nemôže, ale dovolanie musí odmietnuť.²⁵

Problémy pri predkladaní vecí do VS v budúcnosti môžu spôsobovať aj kontroverzné rozhodnutia VS občianskoprávneho kolégia z roku 2019.²⁶ Vo veci sp. zn. 1VCdo/3/2019 z 28. 4. 2020 VS síce skonštatoval existenciu

¹⁵ Dôležitosť GP je zvýraznená aj v ustanovení § 466 ods. 4 SSP, podľa ktorého môže VS požiadať o stanovisko GP ku kasačnej sťažnosti.

¹⁶ Ust. § 22 ods. 1 písm. c) SSP a § 47 ods. 3 SSP.

¹⁷ BARIČOVÁ, J. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2017, str. 184.

¹⁸ FEČÍK, M. *Správny súdny poriadok a oprávnenia prokurátora. Magister Officiorum*, 2013, č. 3, str. 39.

¹⁹ Ust. § 48 ods. 4 CSP. Okrem GP si VS žiada stanovisko ministra spravodlivosti a vo väčšine prípadov aj právnických fakúlt.

²⁰ Ust. § 466 ods. 7 SSP. V CSP sa obdobné ustanovenie o možnosti vrátiť vec nenachádza; aj napriek chýbajúcej právnej úprave VS občianskoprávneho kolégia už viackrát vec malému senátu vrátil (napr. rozhodnutia sp. zn. 1VCdo/1/2019 z 26. 11. 2019 a sp. zn. 1VCdo/4/2019 z 28. 4. 2020).

Vid' tiež: MASLÁK, M. Glosa k uzneseniu veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo 4/2017 z 18. 12. 2017. *Súkromné právo*, 2018, č. 3.

²¹ Ods. 36 nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 46/2020 z 30. 3. 2021.

²² Bližšie vid' MATEJOVÁ, J. (Ne)Povinná aktivácia veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR? *Bulletin slovenskej advokácie*, 2020, č. 10, str. 26–33.

²³ Táto by umožňovala dovolateľovi podať dovolanie z dôvodu potreby zmeny doterajšej ustálenej praxe, pričom takéto dovolanie by potom bolo podnetom pre malý senát, aby prehodnotil zaužívanú prax a následne, ak sa stotožní s potrebou zmeny, vec postúpi VS.

²⁴ Uznesenie sp. zn. 1VCdo 1/2019 z 26. 11. 2019. Viac k problematike vid' SEDLAČKO, F. Ako prekoná Najvyšší súd SR svoju vlastnú judikatúru? *Bulletin slovenskej advokácie*, 2019, č. 4, str. 6–7. MAJCHRÁK, T. Ako prekoná Najvyšší súd SR svoju vlastnú judikatúru? *Bulletin slovenskej advokácie*, 2019, č. 5, str. 8–10.

SEDLAČKO, F. Ešte raz k prekonávaniu vlastnej judikatúry najvyšším súdom, *Bulletin slovenskej advokácie*, 2019, č. 5, str. 10–11.

Trochu iný pohľad: MASLÁK, M. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo 1/2019 z 26. 11. 2019 (prípustnosť dovolania, ak sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, hoci sa podľa dovolacieho súdu odkloniť mal). *Súkromné právo*, 2020, č. 3.

²⁵ Pre nesplnenie podmienok podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 447 písm. f) CSP.

²⁶ Ich dôveryhodnosť nahodáva aj nejednotné hlasovanie v rámci VS (pomer 5 : 2) a pripojené odlišné stanoviská sudcov VS. Napríklad sp. zn. 1VCdo/1/2019 z 26. 11. 2019, sp. zn. 1VCdo/3/2019 z 28. 4. 2020 a sp. zn. 1VCdo/4/2019 z 28. 4. 2020.

rozporuplnej a nejednotnej judikatúry, súčasne však uviedol, že postupujúci senát sa mal prikloniť k niektorému z názorov a nie postupovať vec VS (ods. 16). Aj v inej veci (sp. zn. 1VCdo/4/2019 z 28. 4. 2020) VS skonštatoval existenciu rozdielnej judikatúry, avšak uviedol, že malý senát „nemá inú možnosť, než len prikloniť sa k jednému z právnych názorov, ktoré už boli vyslovené...“ (ods. 34). VS v podstate v oboch prípadoch odmietol odstrániť evidentný interpretačný konflikt s tým, že malý senát sa má prikloniť k niektorému zo vzájomne si konkurujúcich názorov a vo veci rozhodnúť sám. Tým nielenže nedôjde k zjednoteniu rozhodovacej praxe, ale jej rozporuplnosť sa ešte viac prehlbila a v budúcnosti môže iný malý senát znova túto otázku odlišne posúdiť, čím sa stav právnej neistoty zbytočne predlžuje. VS tým vlastne poprel sám seba a svoju zjednocovaciu funkciu.²⁷

V reakcii aj na uvedené zužujúce rozhodnutia VS občianskoprávneho kolégia sa poriadok posnažil nastoliť VS obchodnoprávneho kolégia svojim (vo svete VS nezvyklo obsiahlym 57stranovým) rozhodnutím sp. zn. 1VObdo/2/2020 z 27. 4. 2021 a rozhodnutím sp. zn. 1VObdo/1/2020 z 25. 2. 2021 a vybral sa úplne opačným smerom. Judikoval, že malý senát je povinný postúpiť vec VS v prípade existencie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho sudu, ktorá nebola zjednotená zverejnením rozhodnutia zásadného významu alebo zjednocujúceho stanoviska v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Rovnako má povinnosť postúpiť vec VS, ak o právnej otázke už rozhodol ústavný súd, a to aj vtedy, ak je po zrušujúcom rozhodnutí ústavného súdu malý senát jeho právnym názorom viazaný.²⁸ V rozpore s odbornou právnickou literatúrou dokonca poňal aj náležitosti dovolania, keď uviedol, že v prípade namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci nie je povinnou náležitosťou dovolania uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (vrátane označenia rozhodnutí dovolacieho súdu riešiacich konkrétnu právnu otázku), pričom dovolací súd nie je pri posudzovaní prípustnosti dovolania viazaný dovolateľom označeným dôvodom prípustnosti dovolania ani

rozhodnutiami NS SR, ktoré v dovolaní označil. Tomu sa hovorí „obrat o 180 stupňov“.

Ďalším špecifikom VS v správnom súdnictve (a to aj v porovnaní s ČR) je možnosť malého senátu de facto obmedziť právomoc VS na konkrétnu právnu otázku (či otázky) – v uznesení o postúpení okrem dôvodu postupu totiž môže uviesť otázku, ktorej posúdenie je na rozhodnutie veci rozhodujúce. VS následne rozhodne o tejto otázke a postúpi vec späť malému senátu na konečné rozhodnutie.²⁹ Takéto rozhodnutie potom vyzerá odlišne od iných rozhodnutí VS či „bežných“ rozhodnutí malých senátov, keďže výrok, ktorým odpovedá na položenú otázku či otázky môže zabrať aj celú stranu rozhodnutia.³⁰ Nakoľko je VS viazaný vymedzenou otázkou (či otázkami), zatiaľ v praxi nie je úplne jasné. Doposiaľ keď malý senát otázku vymedzil, VS dal vo výroku na ňu odpoveď, resp. v dvoch prípadoch malé senáty otázku vo výroku nepokladali, VS ale napriek tomu tieto z postupujúcich uznesení vyextrahoval a dal na ne vo výroku svojho rozhodnutia odpoveď (ide o rozhodnutia sp. zn. 1Vs/1/2018 z 4. 12. 2018 a sp. zn. 1Vs/2/2019 z 9. 9. 2020).

Ak rozhodnutie VS neprijal jednomyselne, má sudca, ktorý nesúhlasí s väčšinovým rozhodnutím, právo, aby sa jeho odlišné stanovisko – tzv. dissent pripojilo k rozhodnutiu a doručilo účastníkom konania.³¹

Problém (aj keď ťažko povedať, aký je jeho dôvod) nastáva pri zverejňovaní rozhodnutí VS. Pôvodne sa predpokladalo, že budú zverejňované buď v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, alebo v osobitnej zbierke rozhodnutí VS (čo predpokladala dôvodová správa k SSP). V súčasnosti sa však nedeje ani jedno, ani druhé. Na webovej stránke NS SR síce pribudla samostatná záložka rozhodnutí veľkého senátu, avšak rozhodnutia sú tam iba chronologicky radené od najnovších po najstaršie, pričom len nedávno bola konečne pridaná aj možnosť vyhľadávania v rozhodnutiach VS, ktorá roky chýbala. Niektoré rozhodnutia VS sú zverejnené (spolu s ostatnými rozhodnutiami súdov všetkých stupňov) aj na webových stránkach Ministerstva spravodlivosti SR (prečo iba niektoré, ostáva záhadou), avšak

²⁷ ÚS SR ich v nedávnom náleze sp. zn. IV. ÚS 13/2021 z 25. 5. 2021 označil za „problematické, a to až v kontexte ich ústavnej udržateľnosti“. Tiež uviedol, že inštitút veľkého senátu „je v praxi občianskoprávneho kolégia obmedzovaný“ a jeho aplikácia je „zužovaná“.

²⁸ VS sa týmto spôsobom zásadne vymedzil voči ústavnému súdu – prípadne zrušujúce rozhodnutie v rámci ústavnoprávneho prieskumu tak nenahrádza rozhodnutie VS a neneguje ani judikatúru zásadného významu. Naopak, za splnenia zákonných podmienok vytvára priestor na postúpenie veci VS, aby VS svojím rozhodnutím prezentoval právny názor, ktorý bude následne záväzný.

²⁹ Ust. § 466 ods. 1, 5 písm. b) a 6 SSP.

³⁰ Napr. rozhodnutie 1Vs/1/2019 z 30. 4. 2019.

³¹ Ust. § 394 ods. 1 CSP a § 465 SSP. Odlišné stanovisko bolo doposiaľ pripojené k trom rozhodnutiam (sp. zn. 1VCdo 1/2018 z 21. 3. 2018, sp. zn. 1VCdo/3/2019 z 28. 4. 2020 a sp. zn. 1VObdo/2/2020 z 27. 4. 2021). Na rozdiel od ČR majú v SR sudcovia rozhodujúci v senátoch často možnosť pripojenia dissentu – § 394 ods. 1 CSP, § 139 ods. 4 a § 465 SSP, § 170 ods. 6 Trestného poriadku a § 67 zákona o Ústavnom súde SR.

ich vyhľadanie je tam ešte zložitejšie.³² Čo sa novovzniknutého NSS SR týka, na webovej stránke už existuje záložka, v ktorej budú rozhodnutia veľkého senátu uverejňované, zatiaľ však nefunguje. S ohľadom na deklarovanú dôležitosť a nezastupiteľnú funkciu VS a nimi vydaných rozhodnutí je však v dnešnej dobe rozvinutých informačných technológií zverejňovanie takouto formou smutne nedostatočné. Pritom rovnako ako české vrcholné súdy, aj NS SR už niekoľko rokov bojuje s „nadprodukciou“ judikatúry, kvôli ktorej je veľmi ťažko sledovateľná. Dňa 1. januára 2017 síce bolo na NS SR zriadené Oddelenie dokumentácie, analytiky a komparatistiky („ODAK“), ktorého úlohou je poskytovať sudcom a asistentom odborný servis v oblasti judikatúry, avšak ani po štyroch rokoch jeho pôsobenia nie je stále vytvorená celostná databáza rozhodnutí NS SR, ktorá by sudcom a asistentom konečne poskytovala možnosť efektívneho vyhľadávania. Rozhodnutia senátov so zjednocovacou funkciou si pritom zaslúžia prehľadnú kategorizáciu a tiež zverejnenie týchto rozhodnutí v previazanosti na celé konanie na NS SR, resp. NSS SR – tj. spolu s uznesením o postúpení a príslušnými spornými súdnymi rozhodnutiami.³³

S ohľadom na počet vecí, ktoré ročne do jednotlivých kolégií NS SR napadnú, je počet vecí postúpených do VS zatiaľ žalostne nízky.

Podrobné čísla za jednotlivé roky sú uvedené v nasledovnej tabuľke.³⁴

V praxi vo viacerých prípadoch nedorozumia k identifikovaniu či predloženiu rozporov. Je to možné vidieť aj z predkladajúcich uznesení, kde predkladajúci senát identifikuje už skoršie rozdielne rozhodnutia NS SR, ktoré si vzájomne odporujú – postúpenie na VS, tak malo nastať už skôr.³⁵ Keď nenastalo v týchto prípadoch, určite existujú aj ďalšie obdobné rozpory, ktoré sa doposiaľ pred VS z rôznych dôvodov nedostali. Počet takýchto prípadov však nie je reálne zistiteľný.

Vlastnosti slovenských VS a východiskové zásady pôsobenia VS

Ondřej Kadlec v knihe vymedzil tri základné vlastnosti VS a v rámci nich modely pre VS. Jednotlivé modely sú navrhnuté podľa toho, na čom má VS založenú autoritu, akým spôsobom túto autoritu v rozhodovaní celého súdu presadzuje a ako silno túto autoritu presadzuje. V nasledujúcich riadkoch sa do nich pokúsím „zaškatuľkovať“ aj slovenské VS.³⁶

Pri prvej vlastnosti – podstata autority – vychádzajú vymedzené modely zo spôsobu zloženia VS a z procesu vzniku jeho rozhodnutí – ide o reprezentatívny, expertný a koordinatívny model. Na slovenské VS nesedí ani jeden z modelov v čistej podobe. Je tam prvok

Občianskoprávne kolégium				
rok	celkový nápad	počet rozhodnutých vecí	nápad do VS	počet rozhodnutí VS
2017	2518	2957	4	4
2018	2545	2249	3	3
2019	2514	2383	6	4
2020	2472	2046	0	0
Obchodnoprávne kolégium				
rok	celkový nápad	počet rozhodnutých vecí	nápad do VS	počet rozhodnutí VS
2017	4667	3221	0	0
2018	2635	3610	0	0
2019	1320	1675	0	0
2020	1312	1340	2	0
Správne kolégium				
rok	celkový nápad	počet rozhodnutých vecí	nápad do VS	počet rozhodnutí VS
2017	2070	3352	0	0
2018	2155	2580	1	1
2019	1959	2182	3	2
2020	1794	1780	7	2

³² Dostupné na: <https://obcan.justice.sk/infosud/-/infosud/zoznam/rozhodnutie>

³³ Bližšie vid' MATEJOVÁ, J. (Ne)Zverejňovanie rozhodnutí veľkého senátu. *Bulletin slovenskej advokácie*, 2021, č. 6, str. 29–34.

³⁴ Uvedené počty pochádzajú z informácií poskytnutých NS SR podľa zákona o slobode informácií. Rok 2016 nebol do tabuľky zahrnutý zámerne, keďže VS vznikli až s účinnosťou od 1. 6. 2016 a nápad do VS v tomto roku bol nulový na všetkých kolégiách.

³⁵ Napr. postupujúce uznesenie sp. zn. 1Sžfk/20/2019 z 7. 2. 2020, v ktorom postupujúci senát poukázal na trvajúci rozpor medzi rozhodnutiami senátov 1S a 10S so senátmi 2S, 5S, 6S a 8S (vid' aj v následnom rozhodnutí VS sp. zn. 1Vs/3/2020 z 27. 1. 2021 – ods. 33).

³⁶ S ohľadom na minimálne rozdiely medzi VS budú tieto posudzované väčšinou spoločne (ako keby išlo o jeden VS).

koordinácie – v mechanizme akým medzi sebou malé senáty otvorene riešia rozpory – t. j. postup na VS ako riešenie (aj keď sa všetky malé senáty na rozhodovaní nezúčastňujú³⁷), ktoré je založené na hierarchii (VS je nadriadený malým senátom) a vnášaní určitého poriadku do rozhodovania. S ohľadom na zvolený spôsob kreovania VS je však nazeranie na posudzovanú vec výrazne ovplyvnené práve osobami sudcov prichádzajúcich z malého senátu, ktorý vec VS predložil. Navyše v zmysle rozvrhov práce oboch najvyšších súdov je spravodajcom spravidla sudca, ktorý bol spravodajcom v postupujúcom senáte. Pri správnych veciach je to ešte viac zvýraznené špecializáciou troch sudcov z postupujúceho malého senátu – oponentúra v rámci tohto VS je tak významne obmedzená. Jeden zo špecializovaných senátov si tak vie viac-menej presadiť svoj právny názor cez VS, ktorý, ak mu ho „posvätiť“, zaviazne ďalšie senáty, ktoré nemali možnosť sa k veci ani vyjadriť.

Pri VS obchodnoprávneho kolégia by sa dalo vďaka nízkemu počtu sudcov na kolégiu uvažovať aj nad prvkami reprezentatívneho modelu – z 13 sudcov kolégia zasadá vo VS až 7 a pri VS v správnych veciach by sa zasa dali nájsť prvky expertného modelu – malé senáty sú špecializované a keďže postupujúci malý senát je súčasťou VS, dali by sa títo traja nestáli sudcovia posudzovať ako „experti na konkrétnu špecializáciu“ (zvyšní 4 sudcovia VS môžu patriť do senátov s inou špecializáciou). To však určite nebolo zámerom zákonodarcu, keďže spôsob kreovania je totožný pre všetky VS.

Spôsob kreovania VS zvolený v SR má samozrejme svoje prednosti aj nedostatky. Ako prednosť je vnímané najmä zahrnutie sudcov z postupujúceho senátu do VS ako „poistku“, aby sa sudcovia nemohli zbavovať vecí tým, že ich VS postúpia³⁸ a tiež možnosť malého senátu obhájiť si svoj názor vo VS (tým, že sa podieľajú na konečnom rozhodnutí). Nedostatkom je možnosť ovplyvňovania zvyšných sudcov VS sudcami z postupujúceho senátu (stačí im „pretiahnuť na svoju stranu“ jedného, aby si „posvätili“ svoj názor aj vo VS) a pri VS v správnych veciach môže spôsobovať problémy aj existujúca špecializácia senátov v rámci

NSS SR.³⁹ Neexistuje ani jednotné smerovanie či konštantnosť právnych názorov na právne otázky, keď sa personálne obsadenie VS mení z prípadu na prípad. Ako praktický príklad nepraktickosti tohto obmieňaného spôsobu zloženia VS a ťažko udržateľnej (resp. až neexistujúcej) continuity v rozhodovaní VS môžu poslúžiť dve rozhodnutia VS občianskoprávneho kolégia – v roku 2017 VS rozhodol, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná, avšak o rok neskôr, keď došlo k zmene zloženia VS, rozhodol presne naopak (t. j. že takáto kumulácia prípustná je).⁴⁰ A obdobný prípad nastal už aj na správnom kolégiu.⁴¹

Úloha VS tak prakticky spočíva v tom, že cez neho malé senáty oznamujú, že sa chcú odchyliť od doterajšej judikatúry, a VS im to má odsúhlasiť a „poistiť do budúcnosti“, že ostatné malé senáty budú tento názor nasledovať (alebo mu vec v prípade nesúhlasu opätovne predložiť).

Pri druhej vlastnosti – spôsob presadzovania autority – vychádzajú vymedzené modely zo spôsobu, ako môže VS svoj názor v rozhodovaní súdu presadzovať a kritérií, podľa ktorých si VS vyberá prípady – ide o prevenciu, korekciu a atrakciu. Slovenské VS sú založené (rovnako ako VS oboch najvyšších súdov ČR) na korektívnom modeli. Zákonnou podmienkou ich aktivácie je existencia rozporu názoru malého senátu s predchádzajúcim právnym názorom súdu. Výnimku predstavuje aktivácia VS v správnych veciach na základe návrhu GP. Ako prvé (a často reálne aj jediné) tak judikujú k určitým právnym otázkam malé senáty a VS vstupujú do procesu rozhodovania až vtedy, ak príde k názorovej nezhode – t. j. následne. Posudzujú tak vždy správnosť skoršie vyslovených právnych záverov. S ohľadom na malý počet rozhodnutí VS sa dá ešte hovoriť o „čistej“ korekcii. Doposiaľ VS nevyužívali prvky z iných modelov (prevencie alebo atrakcie), do budúcnosti sa to samozrejme nedá vylúčiť (dialóg s ÚS SR, či širšie koncipovanie rozhodnutí s preventívnymi prvkami).

Pri tretej vlastnosti – intenzita presadzovania autority – vychádzajú extrémne vymedzené

³⁷ Ako píše O. Kadlec „je ideálny, aby každá z koordinovaných jednotiek do koordináčneho centra vyslala svojho zástupcu“. V slovenských VS však majú zastúpenie vždy maximálne štyri senáty – traja sudcovia sú z postupujúceho senátu a ak predseda a zvyšní stáli členovia sú každý z iného senátu, tak majú zastúpenie tieto ďalšie tri senáty, inak je tých zastúpených senátov ešte menej. Najbližšie ideálu je vďaka nízkemu počtu sudcov VS obchodnoprávneho kolégia, keďže z piatich malých senátov na kolégiu majú v súčasnosti svoje zastúpenie vo VS až štyri.

³⁸ Na druhej strane môže mať uvedená „poistka“ aj negatívne vedľajšie účinky v odrádzaní od postupovania vecí do VS v zmysle úvah „nemá zmysel to tam postupovať, aj tak sa toho nezbavíme a navyše to budeme rozhodovať pod väčším dohľadom ostatných“.

³⁹ Bližšie viď MATEJOVÁ, J. (Ro)Zloženie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. *Justičná revue*, 2019, č. 8–9, str. 799–805.

⁴⁰ Ide o rozhodnutia sp. zn. 1VCdo/2/2017 z 19. 4. 2017 (prijaté pomerom 7 : 0) a sp. zn. 1VCdo/1/2018 z 21. 3. 2018 (prijaté pomerom 6 : 1). Z pôvodného zloženia VS zostali iba sudcovia Šikuta a Vladík, sudca Šikuta pripojil k neskoršiemu rozhodnutiu aj svoje odlišné stanovisko. Viď. HLUŠÁK, M. Glosa k uzneseniu veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/2/2017 z 19. 4. 2017. *Súkromné právo*, 2017, č. 3.

⁴¹ V novšom rozhodnutí sp. zn. 1Vs/3/2019 z 24. 11. 2020 (prijaté v pomere 5 : 2) sa VS odchytil od záveru vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. 4. 2019 (prijaté v pomere 7 : 0).

dva modely z toho, ako často, akým spôsobom a s akým dôsledkom pre rozhodovanie súdu VS rozhoduje – ide o fortissimus (silný VS) a pianissimus (slabý VS). S ohľadom na počet vecí, ktoré ročne napadnú, je počet vecí postúpených do slovenských VS prekvapivo nízky. Hovoriť tak o systematickom zjednocovaní či „veliacom hlase VS“ je prakticky nemožné. A práve pre nízky nápad vecí do VS (a aj následný nízky počet rozhodnutí) sú slovenské VS na škále intenzity presadzovania autority bližšie modelu pianissimus, tj. slabý VS. Do VS sa predkladá málo vecí a v prípade, že niektorý z malých senátov VS neaktivuje, napriek tomu, že by tak spravil mal, neexistuje zdá sa potrebná vnútorná kontrola. Trochu zložitejšia môže byť situácia pri správnych veciach, kde je z dôvodu špecializácie senátov menšia pravdepodobnosť odhalenia neaktívacie VS – je totiž oveľa pravdepodobnejšie, že ďalším senátom rozhodujúcim rovnakú právnu otázku bude opäť rovnaký senát. Pri porovnávaní troch slovenských VS presadzuje najintenzívnejšie svoju autoritu VS občianskoprávneho a najmenej intenzívne VS obchodnoprávneho kolégia.

S ohľadom na uvedené pripomínajú slovenské VS najviac z hľadiska svojej autority a jej presadzovania veľký senát NS ČR – vychádza viac-menej z koordinačnej autority, ktorú v rozhodovaní súdu presadzujú korektívnym spôsobom, avšak s nízkou intenzitou. Dá sa tiež konštatovať, že kľúčové vlastnosti a modely pre VS navrhnuté O. Kadlecom sú pre svoj všeobecný charakter uplatniteľné aj mimo podmienok ČR; aspoň konkrétne pre slovenské VS svoju funkciu spĺňajú.

Ondřej Kadlec vymedzil okrem vlastností VS aj tri hlavné východiskové zásady, z ktorých by malo zapájanie VS na súdoch vychádzať – reprezentatívnosť, flexibilitu a rozhodovanie s vedomím súdu ako celku. Zavedenie väčšej reprezentatívnosti pri kreovaní VS by v prostredí SR okrem prezentovania názoru viacerých, či dokonca všetkých sudcov pomohlo pri zachovávaní kontinuity v rozhodovaní, ktorá teraz v SR chýba. A mohlo by pomôcť aj z hľadiska prijímania VS ako inštitútu – v zmene postoja sudcov a tiež v následnom používaní rozhodnutí VS v praxi. V SR by mohlo na začiatok stačiť, aj keby bol VS zložený aspoň z jedného sudcu z každého senátu (obdobne ako na NS ČR) – už to by pomohlo napr. pri riešení problému so špecializáciou na NSS SR. Je však ľahké navrhnúť zmenu zákona v príspevku, ťažšie ju je ale premietnuť do praxe. Ak by aj nedošlo k zákonnej zmene v kreovaní VS, mohol by byť proces rozhodovania VS doplnený

(v zmysle vnútroorganizačnej zmeny) napr. nejakou formou „pred-diskusie“ v rámci kolégia (resp. NSS SR) pred rozhodnutím VS vo veci. Tým by bola reprezentatívnosť VS významne posilnená – každý sudca alebo aspoň zástupca z každého senátu by mohol byť vypočutý so svojím právnym názorom. Závery takejto pred-diskusie by neboli samozrejme pre členov VS záväzné a ani samotná účasť na nej by nebola pre sudcov povinná, avšak išlo by o zodpovednosť a tiež prestíž jednotlivých sudcov a senátov, aby na takomto fóre predostrelí svoje názory a najmä napr. nesúhlasné argumenty s právnym názorom postupujúceho senátu, čím by vedeli ešte v tejto fáze zvrátiť smerovanie judikatúry do budúcnosti. Celý proces by bol potom samozrejme časovo náročnejší, avšak výhody by mohli byť nesporné.

S ohľadom na súčasný problém nejednotného smerovania rozhodovania VS z dôvodu meniaceho sa zloženia VS prípad od prípadu si myslím, že by v súčasných podmienkach slovenských VS nebol vhodný ani rotačný systém, ktorý O. Kadlec navrhuje na dosiahnutie vyššej reprezentatívnosti. Naopak však súhlasím s jeho názorom, že vyššej reprezentatívnosti by pomohlo, keby sa za súčasného spôsobu kreovania VS podieľali všetci sudcovia kolégia (resp. NSS SR) na výbere sudcov VS.

Čo sa flexibility týka, jej zavedením spôsobom, akým navrhuje O. Kadlec (rozhodovanie nielen v prípade judikátorneho rozporu, ale aj v prípade rozhodovania zatiaľ nejudikovaných právnych otázok alebo pri rozhodovaní prípadov so systémovým dopadom či veľkými spoločenskými dôsledkami), by dostali VS úplne nový rozmer. Súhlasím, že v niektorých prípadoch je už (najmä z hľadiska právnej istoty) neskoro, kým sa VS konečne dostane k slovu, resp. sa k nemu ani v niektorých prípadoch nedostane a pritom by to bolo potrebné. Aj účastníci konaní by určite uvítali, keby boli niektoré sporné otázky riešiteľné cez VS skôr a preventívne, ako „povinným kolečkom rozporu“ trvajúcim aj niekoľko rokov. Ak by fungovala už spomenutá pred-diskusia, sudcovia by sa mohli poradiť medzi sebou (oficiálne – nielen v rámci stretnutí na chodbe či v kancelárii). Bolo by tak zrejmé, čo si myslí väčšina sudcov, a ak by aj rozhodol VS nesúladne s jej názorom, mohol by v budúcnosti opäť očakávať postúpenie obdobnej veci na rozhodnutie. V rámci navrhovanej pred-diskusie by sa vedelo prejať aj vedomie súdu ako celku, ktoré je pri súčasnom spôsobe kreovania slovenských VS zahnané do úzadia a mimo zjednocovania prostredníctvom stanovísk kolégia aj ťažko

zistiteľné. Rovnako však platí aj pre slovenské VS, že „za týmto účelom ovšem musí byť veľký senát aktívni a svými rozhodnutiami názor soudu generovat a v rozhodování soudu reálně prosazovat.“⁴²

Záver

Byť pozitívny sa v dobe šírenia koronavírusu veľmi „nenosi“, ja si však dovoľm byť v úvode záveru aspoň trochu pozitívna – myslím si, že zavedenie inštitútu VS bolo dobrým krokom. Jeho právna úprava síce nie je dokonalá, ale ktorá je? Reálnym problémom je skôr veľmi malé využívanie tohto inštitútu v praxi. Spočiatku sme malý nápad do VS odôvodňovali jeho novotou, potrebou si zvyknúť. Avšak rozdielna judikatúra stále v praxi existuje a príslušní sudcovia náročky alebo nevedomky veci do VS nepostupujú. Ďalším problémom je, že aj z tých pár rozhodnutí VS, ktoré existujú, sú viaceré kontroverzné, či si dokonca protirečia. To tiež nie je dobrá „vizitka“ a nepôsobí to ani motivačne na malé senáty, aby veci VS predkladali. Je potrebné niečo urobiť, niečo zmeniť, inak po pár rokoch prídeme k záveru, že jeho zavedenie vlastne zmysel nemalo.

Slovenské VS zjavne nefungujú tak, ako by mali – t. j. nespĺňajú svoju primárnu funkciu spočívajúcu v zjednocovaní judikatúry, a to najmä nízkou aktivitou až neaktivitou. Faktorov, ktoré za tým sú, môže byť viacero a na ich dôslednejšiu identifikáciu by bola potrebná hlbšia analýza tejto problematiky. Z môjho pohľadu ide o kombináciu neprehľadného množstva judikatúry a zložitého vyhľadávania v nej, chýbajúcej vnútornej kontroly predkladania vecí do VS, existujúcej špecializácie pri správnych veciach (spôsobujúcej ťažšie odhaliteľné nepredkladanie vecí do VS), zachovanie konkurenčného nástroja pre zjednocovanie (zjednocujúce stanoviská) a nejasný postoj sudcov k inštitútu VS (dedukovateľný z nepredkladania vecí, či tónu pripojených dissentov). Všetky tieto faktory činnosť VS (aj v zmysle jeho funkčnosti) ovplyvňujú.

Pritom už aj ÚS SR v jednom zo svojich posledných rozhodnutí upozornil, že s ohľadom na zriadenie VS „by bolo žiaduce, aby najvyšší súd pôsobil ako regulátor konfliktov judikatúry a viac aby uplatňoval mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach, keďže cieľom činnosti veľkého senátu

nesporne je zabezpečenie jednoty rozhodovania, najmä v zmysle jednoty judikatúry a jej akceptovania sudmi nižších inštancií“⁴³.

Pre SR môže byť veľká výhoda, že na príkladoch z ČR vidíme desať rokov do budúcnosti, akým smerom sa môže pôsobenie VS uberať (v pozitívnom aj negatívnom zmysle), a brať si inspiráciu či poučiť sa z chýb.

Na premenu súčasného stavu budú nevyhnutné zmeny nielen zvonka (v zmysle zmeny právnej úpravy), ale aj zvnútra (zmena postoja sudcov, dôslednejšia vnútorná kontrola postupovania vecí či zjednodušenie vyhľadávania v judikatúre). Od 1. januára tu máme navyše nový NSS SR – aj jeho zriadenie bolo inšpirované ČR. Táto veľká zmena môže zahnať VS ešte viac do úzadia (kým sa všetko na novom súde „utrasie“, nové prostredie, noví ľudia), alebo naopak môže pomôcť, že sa VS v správnych veciach „vymani“ z prostredia NS SR a nájde si svoju vlastnú cestu.

Že VS a ich agende možno „svitá na lepšie časy“, napovedajú spomínané rozhodnutia VS obchodnoprávneho kolégia, ktorý sa držal takmer 5 rokov v úzadí (resp. štyri roky ho malé senáty „nechali o hlade“ a nepostúpili mu jedinou vec), aby teraz naplno ukázal svoj potenciál. Pokiaľ sa nimi budú malé senáty dôsledne riadiť, možno očakávať výrazný nárast počtu rozhodnutí VS. Z uvedených rozhodnutí, ktoré sú rozpracované veľmi obsiahlo a kvalitne, cítiť snahu dohnať stratený čas a zároveň reagovať na viaceré kontroverzné rozhodnutia VS občianskoprávneho kolégia, ktorý je zatiaľ výrazne konzervatívnejší a svoju kompetenciu interpretuje podstatne reštriktívnejším spôsobom. Vzájomnú konkurenciu rozhodnutí VS občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia však CSP výslovne neupravuje. Z hľadiska hmotného práva rozpor nastat' nemusí (aj keď nie je vylúčený), avšak v rámci procesného práva si oba VS môžu navzájom odporovať (čo sa už prakticky udialo). V záujme zachovania právnej istoty by mali byť minimálne v procesných otázkach rozhodnutia VS občianskoprávneho aj obchodnoprávneho kolégia záväzné pre malé senáty oboch kolégií. Najnovšie rozhodnutia VS obchodnoprávneho kolégia by tak pre oblasť civilného procesu negovali predchádzajúce reštriktívnejšie rozhodnutia VS občianskoprávneho a vytvárali nový právny stav, záväzný pre všetky malé senáty oboch kolégií. Ostáva dúfať, že v budúcnosti nedôjde k „prebĕhaniu názorov“ oboch VS.⁴⁴

⁴² KADLEC, O. *Role velkých senátů v rozhodování vrcholných soudů České republiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 232.

⁴³ Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 41/2020 z 12. 5. 2020.

⁴⁴ Do polemiky o vzájomnej konkurencii oboch VS sa nepustil zatiaľ ani ÚS SR – iba lakonicky uviedol, že ústavné konformný výklad § 48 CSP bol podaný v rozhodnutí VS obchodnoprávneho kolégia a naopak, problematické rozhodnutia VS občianskoprávneho kolégia popierajú podstatu inštitútu VS – nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 13/2021 z 25. 5. 2021.